

Afgeronde projecten

Versillende projecten werden in het verleden succesvol afgerond. Drie projecten zijn uitgemond in vier proefschriften. Het gaat om het project over de Belgische inlichtingendiensten (1940-1945). Het project Geweld, criminaliteit en oorlog en het project over de diamantsector. Andere projecten leidden tot publicaties of onderzoeksrapporten: onder meer het project over het Hoog Commissariaat voor 's Lands Veiligheid, over de Belgische administratie tijdens de Tweede Wereldoorlog en het project over de Belgische filmjournaals.

IUAP Justice and populations afgesloten met een rijk palet aan publicaties

Op 20 december 2017 organiseerde het CegeSoma de laatste activiteit in het kader van de IUAP '*Justice and Populations*' : een internationale workshop over het onderzoek van IUAP-medewerker dr Jan Julia Zurn naar de 'bevrijdingsmoorden' in het gerechtelijk arrondissement Brussel.

De Belgische magistratuur en het verzet : morele dilemma's tijdens de Tweede Wereldoorlog

Onlangs verdedigde Jan Julia Zurn, onderzoekster bij het CegeSoma, haar proefschrift aan de UGent met de titel 'Een buitengewoon verontrustend gewetensprobleem' De Belgische magistratuur en door verzetsgroepen gepleegd geweld tegen collaborateurs 1940-1950. Ze onderzocht hoe Belgische magistraten tijdens de Tweede Wereldoorlog reageerden wanneer de bezettingsmacht medewerking eiste aan de strijd tegen het verzet en welke gevolgen dit had voor henzelf en voor de verzetsgroepen.

Internationaal colloquium - Minorities in/at War - 9-10 maart 2017

Op 9 en 10 maart 2017 organiseert het Joods Museum van België in samenwerking met het CegeSoma een internationaal colloquium getiteld '*Minorities in/at War*'. Het vindt plaats in de Koninklijke Bibliotheek. De rode draad doorheen het colloquium is enerzijds het geweld gepleegd tegen minderheden evenals anderzijds hun wettelijke bescherming gedurende de periode van 1912 tot 1923. Tijdens deze twee studiedagen worden presentaties van historici uit Europa, Noord-Amerika en het Midden-Oosten afgewisseld met discussiemomenten. De hedendaagse echo's van dit thema neemt een prominente plaats in.

Info en inschrijvingen hier.

Studiedag - 'Inside the User's Mind'

Op 22 februari 2017 organiseert CegeSoma samen met de partners van het MADDLAIN-project een studiedag over de digitale praktijken en noden van gebruikers in archieven en bibliotheken.

Of u nu professioneel of vrijetijdsonderzoeker bent, verantwoordelijke voor de digitalisering in een erfgoedinstelling, archivaris of conservator van collecties, mis deze op een breed publiek gerichte studiedag zeker niet !

Steden in oorlog, 1914-1918 - Wallonië en Brussel

De auteurs van *La Wallonie dans la Grande Guerre* en *Bruxelles ville occupée* verhalen het wedervaren van Walen en Brusselaars gedurende de Eerste Wereldoorlog aan de hand van beelden. Ze onderzoeken hoe foto's, postkaarten of ook de geïllustreerde pers de grote uitdagingen van deze woelige periode weergeven.

De boeken zijn te koop bij CegeSoma aan de prijs van 20 â,-.

Jonge historici hebben talent! Een elfde editie met tal van invalshoeken

Op 14 oktober 2016 geeft CegeSoma opnieuw het woord aan talentvolle jonge historici. We vroegen een aantal in 2015 afgestudeerde jongeren om hun scripties te komen voorstellen. Deze behandelen beide wereldoorlogen en hun nasleep. Op het menu: een reeks debatten met deelname van deskundigen inzake de behandelde onderwerpen, aandacht voor archieven die veelbelovend onderzoek mogelijk maken, een analyse van de thesisonderwerpen in de nieuwste geschiedenis van België van de afgelopen tien jaar

De Eerste Wereldoorlog in 2018 en daarna ?!

Wat kunnen we de komende twee jaar nog doen rond de Eerste Wereldoorlog ? Zijn er nieuwe thema's die we kunnen aansnijden en vooral: wat na 2018 ? En hoe zorgen we ervoor dat alle inzet na 2018 ook duurzaam wordt verankerd ?

CegeSoma neemt het voortouw in een project rond Duurzaam Digitaal Publiceren

Â
Sinds kort coördineren we het project *Open History - Workshops on sustainable digital publishing of archival catalogues of twentieth-century history archives*. Dit project kadert in een oproep rond *Open Humanities van de Digital Research Infrastructure of the Arts and the Humanities* (DARIAH-EU). Samen met vier andere instellingen lanceerden we dit project over de uitdagingen van duurzaam publiceren van archiefbeschrijvingen.

De gerechtelijke en administratieve repressie van verplichte landbouwwerkzaamheden in Belgisch Congo, 1940-1945: slecht werk of compromis?

Dit onderzoek, gedurende achttien maanden uitgevoerd in het CegeSoma, werd gefinancierd door de IUAP Justice & Populations. Hoofdbedoeling was om te reflecteren over de rol van het gerechtelijke apparaat bij de omkadering van het werk dat de gekoloniseerde bevolking moest uitvoeren. Dit thema werd benaderd vanuit een specifieke invalshoek: de landbouwarbeid die werd opgelegd aan Belgisch Congo in het kader van de oorlogsinspanning tussen 1940 en 1945. Doel was na te gaan hoe de koloniale staat zijn instrumentarium heeft uitgebreid om koloniale gebieden en bevolkingsgroepen te controleren, pacificeren, onder te verdelen en te reguleren.

â€œBastogne: De grootste slag om de Ardennenâ€•

Dr. Peter Schrijvers, Belgisch historicus en professor aan de *University of New South Wales* in Sydney, heeft zojuist zijn boek over de slag om Bastogne gepubliceerd. Het boek kwam tot stand met de hulp van Australisch onderzoeksgeld en een fellowship aangeboden door CEGESOMA in 2012.

Overgangsjustitie na oorlogen en dictaturen : een balans

Op 23 en 24 mei 2012 was het CEGESOMA co-organisator van een internationaal symposium in het Egmontpalais. Dit wetenschappelijke event was de afsluiter van het project *Transitional Justice after war and dictatorship*, dat in 2011 werd opgestart door de socioloog Luc Huyse en waarvan CEGESOMA de coördinatie op zich nam, met de financiële steun van de Dienst Vredesopbouw van de FOD Buitenlandse Zaken. Dit project kende daarna nog enkele belangrijke resultaten, in de vorm van rapporten en een boekpublicatie.

Vruchtbare samenwerking met erfgoedpartners in Limburg zit erop

Het CEGESOMA blikt tevreden terug op twee jaar van nauwe samenwerking met het Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed (PCCE) en lokale partners in Noord-Limburg. In 2011 en 2012 verleende het Centrum inhoudelijke en organisatorische ondersteuning aan een regionaal erfgoedproject over de Tweede Wereldoorlog in de Limburgse Kempen enerzijds en aan het meer grootschalige, provinciale herdenkingsproject over de Eerste Wereldoorlog anderzijds.

De genderproblematiek in Belgisch Congo. Een balans van het project "Vrouwen in de kolonie"

Het project "Vrouwen in de kolonie" dat liep van 2008 tot 2011 in Cegesoma was een poging om de koloniale geschiedenis van 1885 tot 1962 in Congo, Ruanda en Burundi te begrijpen vanuit het genderperspectief. Het doel was een collectief portret te schetsen van de Westerse vrouwen in de Centraal Afrikaanse gebieden, en de invloed van de aanwezigheid van Europese vrouwen in de arbeidsmarkt op de koloniale samenleving te meten, zowel in het dagelijks leven als op politiek vlak.

Rechtspreken in aanwezigheid van de vijand. De ervaring van de Belgische magistraten in 1914-1918

De geschiedenis van het gerecht viel lange tijd wat uit de boot in de historiografie over de Eerste Wereldoorlog. De doctoraatsverhandeling "Traverser l'Occupation 1914-1918. Du *modus vivendi* à la *grève*, la magistrature belge face aux occupants allemands", die onlangs door Mlle Anie Bost aan de UCL werd verdedigd, vult deze leemte op. Mlle Anie herontdekte de rol die de Belgische magistraten hebben gespeeld in deze crisisperiode en werpt een nieuw licht op de verhouding tussen bezetter en bezette bevolking tussen 1914 en 1918.

Hieronder staat de auteur stil bij enkele van haar belangrijkste bevindingen.

Staatsvorming: op zoek naar het lokale perspectief aan de hand van life stories

Dit onderzoek over staatsvorming in Kosovo, wordt gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en uitgevoerd door Arlinda Rustemi (momenteel geassocieerd onderzoeker bij CEGESOMA) van de Universiteit van Leiden. Dit onderzoek heeft de ambitie om een nieuw en meer lokaal perspectief toe te voegen aan de bestaande literatuur. Het proces van staatsvorming zal worden geanalyseerd aan de hand van de *life stories*-methodiek; daarbij wordt gekeken naar de biografieën van personen wiens levenservaringen nieuwe aspecten kunnen blootleggen over het staatsvormingsproces.

Transitional Justice: workshop report Kaapstad online beschikbaar

Op 7-8 maart 2013 organiseerde *The Centre for the Study of Violence and Reconciliation* een workshop in Kaapstad, Zuid-Afrika, over gerechtigheid en justitie na oorlog en dictatuur. Deze workshop was de directe uitloper van het overkoepelende *Transitional Justice project*, dat tussen 2011-12 werd gecoördineerd door CEGESOMA en werd gefinancierd door het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken. Tijdens de meeting in Kaapstad, presenteerde Luc Huyse het eindrapport van dit project. Hij schreef ook het rapport van de Kaapstad-workshop, wat hier digitaal beschikbaar is als pdf-file (Workshop Report).

De acta van het colloquium "Justice in Wartime and Revolutions" zijn verschenen

In september 2011 organiseerde het CEGESOMA samen met het *Centre d'Histoire du Droit et de la Justice* (UCL) in het kader van de interuniversitaire attractiepool 'Sociopolitieke geschiedenis van de Belgische justitie' een internationaal colloquium over justitie in periodes van oorlog en revolutie. De acta van dit colloquium zijn verschenen (voor meer details en bestelling, klik hier).

Transitional Justice after War and Dictatorship Het eindrapport geschreven door Luc Huyse is beschikbaar

Tussen 2011-2012 coördineerde het CEGESOMA het project *Transitional Justice after War and Dictatorship. Learning from European Experiences (1945-2010)*. Het eindrapport van dit project, geschreven door de gerenommeerde socioloog Luc Huyse, is nu als pdf beschikbaar in drie talen: de Engelse versie (Final Report), de Franstalige versie (Rapport Final) en de Spaanse versie (Informe Final).

Scherven van de oorlog. De strijd om de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog, 1945-2010

De bevrijding in 1944 was niet alleen het einde van een oorlog. Het was ook het begin van een pijnlijk gevecht om de herinnering. In België creëerden verscheidene groepen slachtoffers heel uiteenlopende herdenkingsrituelen. Ze vertelden verhalen die meer dan zestig jaar lang met elkaar bleven botsen. In het boek *Scherven van de oorlog* (klik hier om het te bestellen), resultaat van een tweejarig door het CEGESOMA geleid project, beschrijven de auteurs Bruno Benvindo en Evert Peeters deze confrontatie.

Belgische overheden en de Jodenvervolg

Welke verantwoordelijkheid droegen de overheden voor de Jodenvervolg in België tijdens de Tweede Wereldoorlog ? Op die cruciale vraag tracht het boek *Gewillig België. Belgische overheden en de Jodenvervolg* een duidelijk en genuanceerd antwoord te formuleren (klik hier om het te bestellen).

België en het internationale oorlogsrecht

Het boek van Rik Verwaest, *Van Den Haag tot Genève: België en het internationale oorlogsrecht (1874-1950)* (klik hier om het te bestellen), resultaat van een onderzoeksproject van het CEGESOMA, vertelt het verhaal van de Belgische omgang met het oorlogsrecht van 1874 tot vandaag. Dit toegankelijk boek bespreekt de Belgische toepassing van het oorlogsrecht tijdens bekende en minder bekende episodes uit het Belgische oorlogsverleden: de jungleoorlog in Afrika, de terreur tijdens de bezetting van het Ruhrgebied, de Duitse gevangenen in de Steenkoolslag!

CEGESOMA-studie Gewillig België in Wikileaks

Zoals bekend kreeg in 2003 het CEGESOMA de opdracht om een onderzoek te doen naar de mogelijke verantwoordelijkheid van Belgische autoriteiten inzake de Jodenvervolg. Op 13 februari 2007 werden de resultaten ervan, een lijvig rapport van meer dan duizend pagina's, in de Senaat voorgesteld, onder de titel *Gewillig België*. Nog datzelfde jaar werden de onderzoeksresultaten gepubliceerd, zowel in een Nederlandstalige als Franstalige versie (klik hier om de studie te bestellen). Het verwachte debat in het Parlement kwam er echter tot dusver niet.

Geweld en oorlog. De rijke oogst van een tweevoudig CEGESOMA-project

De recente publicatie van Antoon Vrints over het publiek geweld in Antwerpen tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw bewijst opnieuw het succes van het project "Geweld, criminaliteit en oorlogen: een vergelijkend onderzoek van de twee wereldconflicten", dat tussen 2001 en 2004 in onze instelling door Benoît Majerus en Toon Vrints werd uitgevoerd. Het is dus de gelegenheid eens terug te komen op de conclusies van de twee briljante proefschriften waartoe dat project heeft geleid.

Congo-Belgique, 1955-1965. Entre propagande et réalité

Ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de onafhankelijkheid van Congo, wil het CEGESOMA zijn bijdrage leveren aan het opmaken van de balans van het gemeenschappelijke verleden van België en

Congo, zowel voor de voormalige metropool als voor Centraal Afrika door de publicatie van een boek waar de foto een centrale plaats bekleedt. Het album *Congo-Belgique* (klik hier om het te bestellen) onderzoekt de transitie van het koloniale naar het onafhankelijke Congo aan de hand van een kritische analyse van de fotografische productie tussen 1955 en 1965.

Steden in oorlog â€“ Antwerpen 1940-1945

Na het eerste bijzonder succesvolle deel (derde druk!) van de fotoboekenreeks *Steden in Oorlog* over Brussel verschijnt in september het deel over Antwerpen (klik hier om het te bestellen). Via de fotografie wil dit album een betere kijk bieden op de geschiedenis van (Groot-) Antwerpen tijdens de periode 1940-1945.

Filmen tot elke prijs ? Henri Storck, film en oorlog

Augustus 2006. Tijdens een ingeslapen en medialuwe zomer breekt een polemiek los in de Franstalige media in België. Henri Storck, de â€œvader van de Belgische cinemaâ€• wordt ervan beschuldigd erg dicht bij de Duitse bezetter te hebben gestaan. Deze veronderstelde collaboratie veroorzaakt des te meer opschudding in het licht van het politieke gedachtegoed van de regisseur. Na de sociale documentaire, *MisÃ“re au Borinage*, die hij in 1933 maakte en waarin de wantoestanden bij de mijnwerkers in de Borinage aangeklaagd worden, werd hij steevast in het linkse kamp geplaatst. De controverse die erop volgt bulkt van simplismen, anathema's en anachronismen waar weinig of geen plaats meer is voor nuances, paradoxen en sociale complexiteit. Een wetenschappelijke studie gebaseerd op grondig archiefonderzoek, die dit individueel traject in een bredere historische context plaatst was aangewezen. Ze werd mogelijk gemaakt door een gezamenlijk initiatief van de *CommunautÃ© franÃ§aise de Belgique* en het CEGESOMA.

â€“Gewillig Belgiëâ€™. De Belgische overheden en de Jodenvervolgning

Een studie uitgevoerd door het CEGESOMA, op vraag van de Belgische Senaat en in opdracht van de federale regering, beoogde de eventuele betrokkenheid van de Belgische overheden in de identificatie, vervolging en deportatie van de Joodse bevolking tijdens de bezetting in de jaren '40-'44 na te gaan. Het resultaat is *Gewillig België*, een standaardwerk voor elkeen die België wil begrijpen in de periode 1930-1950.